

Accepted Manuscript

Accepted Manuscript (Uncorrected Proof)

Title: Factors Related to Nurses' Attitudes Toward Caring of Elders: The Predictive Role of Altruism, Moral Intelligence, Life Satisfaction and General Health

Authors: Maryam Ghorbani¹, Raha Salehabadi², Neda Mahdavifar³, Mostafa Rad^{2,*}

1. *Student Research Committee, School of Nursing and Midwifery, Sabzevar University of Medical Sciences, Sabzevar, Iran.*
2. *Department of Nursing, Nursing and Midwifery School, Iranian Research Center on Healthy Aging, Sabzevar University of Medical Sciences, Sabzevar, Iran.*
3. *Department of Biostatistics and Epidemiology, School of Health, Non-Communicable Diseases Research Center, Sabzevar University of Medical Sciences, Sabzevar, Iran.*
4. .

*Corresponding Author: Email: mostafarad633@yahoo.com

To appear in: **Salmand: Iranian Journal of Ageing**

Received date: 2020/10/29

Revised date: 2020/11/22

Accepted date: 2020/11/29

First Online Published: 2020/12/14

This is a “Just Accepted” manuscript, which has been examined by the peer-review process and has been accepted for publication. A “Just Accepted” manuscript is published online shortly after its acceptance, which is prior to technical editing and formatting and author proofing. Salmand: Iranian Journal of Ageing provides “Just Accepted” as an optional service which allows authors to make their results available to the research community as soon as possible after acceptance. After a manuscript has been technically edited and formatted, it will be removed from the “Just Accepted” Website and published as a published article. Please note that technical editing may introduce minor changes to the manuscript text and/or graphics which may affect the content, and all legal disclaimers that apply to the journal pertain.

Please cite this article as:

Ghorbani M, Salehabadi R, Mahdavifar N, Rad M. [Factors Related to Nurses' Attitudes Toward Caring of Elders: The Predictive Role of Altruism, Moral Intelligence, Life Satisfaction and General Health (Persian)]. Salmand: Iranian Journal of Ageing. Forthcoming 2020. Doi: <http://10.32598/sija.2020.2767.1>

Doi: <http://10.32598/sija.2020.2767.1>

نسخه پذیرفته شده پیش از انتشار

نسخه پذیرفته شده پیش از انتشار

عنوان: عوامل مرتبط با نگرش پرستاران به مراقبت از سالمندان بیمار: نقش پیشگویی کنندگی نوع دوستی، هوش اخلاقی، رضایت از زندگی و سلامت عمومی

نویسندگان: مریم قربانی¹، رها صالح آبادی²، ندا مهدوی فر³، مصطفی راد^{2*}

1. دانشجوی کمیته تحقیقات، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.
2. گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.
3. گروه آمار حیاتی و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات بیماری های غیر واگیر، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.

*نویسنده مسئول: Email: mostafarad633@yahoo.com

نشریه: سالمند: مجله سالمندی ایران

تاریخ دریافت: 1399/8/8

تاریخ ویرایش: 1399/9/2

تاریخ پذیرش: 1399/9/9

این نسخه «پذیرفته‌شده پیش از انتشار» مقاله است که پس از طی فرایند داوری، برای چاپ، قابل پذیرش تشخیص داده شده است. این نسخه در مدت کوتاهی پس از اعلام پذیرش به صورت آنلاین و قبل از فرایند ویراستاری منتشر می‌شود. نشریه سالمند گزینه «پذیرفته‌شده پیش از انتشار» را به عنوان خدمتی به نویسندگان ارائه می‌دهد تا نتایج آن‌ها در سریع‌ترین زمان ممکن پس از پذیرش برای جامعه علمی در دسترس باشد. پس از آنکه مقاله‌ای فرایند آماده سازی و انتشار نهایی را طی می‌کند، از نسخه «پذیرفته‌شده پیش از انتشار» خارج و در یک شماره مشخص در وبسایت نشریه منتشر می‌شود. شایان ذکر است صفحه آرایی و ویراستاری فنی باعث ایجاد تغییرات صوری در متن مقاله می‌شود که ممکن است بر محتوای آن تأثیر بگذارد و این امر از حیطة مسئولیت دفتر نشریه خارج است.

لطفا این گونه استناد شود:

Ghorbani M, Salehabadi R, Mahdavifar N, Rad M. [Factors Related to Nurses' Attitudes Toward Caring of Elders: The Predictive Role of Altruism, Moral Intelligence, Life Satisfaction and General Health (Persian)]. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. Forthcoming 2020. Doi: <http://10.32598/sija.2020.2767.1>

Doi: <http://10.32598/sija.2020.2767.1>

سالمند پذیرفته شده پیش از انتشار

چکیده

زمینه و هدف: نگرش پرستاران در ترجیح کار با سالمندان و همچنین کیفیت مراقبت تاثیر می گذارد. هدف این مطالعه بررسی عوامل مرتبط با نگرش پرستاران نسبت به مراقبت از سالمندان و نقش پیشگویی کنندگی نوع دوستی، هوش اخلاقی، رضایت از زندگی و سلامت عمومی در بیمارستان های شهر سبزوار در سال 1398-1399 بود

مواد و روش ها: این پژوهش به صورت مقطعی از نوع توصیفی - تحلیلی بوده که در سال 98-99 در بیمارستان های شهر سبزوار بر روی 265 پرستار که به طور تصادفی انتخاب شده بودند، انجام شد. جمع آوری اطلاعات با استفاده از پرسش نامه های اطلاعات دموگرافیک و پرسش نامه های مقیاس نگرش به سالمندی کوگان، هوش اخلاقی لنینک و کیل، نوع دوستی کارلو، رضایت از زندگی داینر و سلامت عمومی GHQ28 بود. داده ها از طریق آماره های توصیفی (میانگین، انحراف معیار، و فراوانی) و استنباطی (هریب همبستگی، رگرسیون خطی، و تی مستقل) با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه 16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری 0.05 در نظر گرفته شد.

یافته ها: میانگین سنی شرکت کنندگان $33/10 \pm 7/17$ سال بود. پرستاران نگرش مثبتی نسبت به مراقبت سالمندان داشتند نمره نگرش پرستاران به طور میانگین $155/39$ و انحراف معیار $17/47$ بود بین نگرش پرستاران و متغیرهایی سن، جنس، وضعیت تاهل، تحصیلات، سابقه خدمت، بخش محل خدمت و سلامت عمومی پرستاران ارتباط معنی داری وجود نداشت ($P > 0/05$). نتایج مدل رگرسیون چند متغیره نشان داد عوامل هوش اخلاقی ($P=0/01$)، نوع دوستی ($P=0/008$) و رضایت از زندگی ($P=0/03$) با نگرش پرستاران به مراقبت از سالمندان ارتباط معنی داری داشت.

نتیجه گیری: از آنجا که نگرش پرستاران به مراقبت از سالمندان با هوش اخلاقی، نوع دوستی و رضایت از زندگی قابل پیش بینی می باشد. به نظر می رسد ارزیابی این خصایص در پرستارانی که به ارائه خدمات به سالمندان مشغول هستند می تواند نگرش آنان را مثبت کند و از پدیده هایی مانند تبعیض سنی جلوگیری به عمل آورد.

واژگان کلیدی: نگرش پرستاران، هوش اخلاقی، نوع دوستی، سلامت، رضایت، مراقبت، سالمندان

پیش از انتشار

Abstract

Background and Aim: Nurses' attitudes affect their preference for working with the elderly as well as the quality of care. The aim of this study was to investigate the factors related to nurses' attitudes toward caring of elders and the predictive role of altruism, moral intelligence, life satisfaction and general health in Sabzevar hospitals in 2019..

Materials and Methods: This cross-sectional descriptive-analytical study was performed on 265 randomly selected nurses in Sabzevar hospitals in 2019. Data were collected using demographic information questionnaire, Kogan Attitudes Toward Old People Scale , Iennick and Kiel moral intelligence questionnaire, Carlo's altruism questionnaire, Diner's Satisfaction With Life Scale , and General Health Questionnaire-28 (GHQ-28). Data were analyzed via descriptive statistics (mean, standard deviation and frequency) and inferential statistics (correlation coefficient, linear regression, and independent t-test) using SPSS software version 16. A significance level of 0.05 was considered.

Results: The mean age of participants was 33.10 ± 7.17 . Nurses had a positive attitude toward the care of the elderly. The mean score of nurses' attitudes was 155.39 ± 17.74 . There was no significant relationship between nurses' attitudes and variables such as age, sex, marital status, education, work experience, place of work, and general health of nurses ($P > 0/05$). The results of multivariate regression model showed that the factors of moral intelligence ($P = 0.01$), altruism ($P = 0.008$) and life satisfaction ($P = 0.03$) had a significant relationship with nurses' attitudes toward caring for the elderly.

Conclusion: Since the attitude of nurses to elders care is predictable with moral intelligence, altruism and life satisfaction. It seems that the evaluation of these characteristics in nurses who provide services to the elderly can positively affect to their attitudes and prevent phenomena such as age discrimination.

Keywords: Nurses' attitude, Moral intelligence, Altruism, Health, Satisfaction, Care, Elderly

پیش از انتشار

توجه همه جانبه به سالمندان ضرورت دارد چرا که افراد دارای مشکلات عدیده سلامتی و عمده ترین مصرف کننده خدمات بهداشتی درمانی هستند. حدود 50 درصد از پذیرش های بیمارستانی، ساکنان خانه های سالمندان و همچنین 60 درصد از کل ویزیت های سرپایی، 80 درصد ویزیت های مراقبتی در خانه، 85 درصد افراد بستری در بخش های مزمن را سالمندان تشکیل می دهند (1). با توجه به افزایش جمعیت سالمندان و این که حدود 90 درصد از خدمات پرستاری، به طور مستقیم به این قشر از جامعه ارائه می گردد، نیاز به پرستاران ماهر و متخصص و علاقمند در زمینه مراقبت سالمندان افزایش می یابد (2). پرستاران پاسخگوی فراهم کردن مراقبت جسمی و روانی و حمایت عاطفی برای افراد مسن در محیط های بیمارستانی، مراکز نگهداری و منازل می باشند (3). با توجه به نقش مهم پرستاران در مراقبت از سالمندان، نگرش پرستاران در ترجیح کار با سالمندان و همچنین کیفیت مراقبت تاثیر می گذارد (4).

سالمندان گروهی حساس تلقی می شوند که درخور احترام و توجه هستند و بی شک ارائه خدمات پرستاری محترمانه در صورتی محقق می شود که ارائه دهندگان این خدمات نگرش مثبتی به مددجویان خود داشته باشند. علاوه بر این نگرش منفی مراقبان سلامت به سالمندان، حس ناتوانی را به آنها القا می کند (5). کلیشه های نامطلوب مربوط به افراد مسن می تواند مثبت یا منفی باشد اما بیش تر آن ها منفی هستند. به طوری که مطالعات انجام شده نشان می دهد تقریباً 89 درصد افراد سالمند در امریکا با تبعیض سنی مواجه هستند (6). مطالعه راجرز و همکاران در سال 2015 در امریکا نشان داد که از هر 17 نفر بزرگسال بالای 50 سال، یک نفر تبعیض مکرر در دریافت مراقبت های بهداشتی را تجربه می کند که این شرایط با امکان ایجاد چهار سال ناتوانی جدید یا بدتر شدن شرایط فرد در ارتباط است (7). تبعیض سنی در بیماران به افزایش طول مدت بستری آنها منجر می گردد؛ علاوه بر این باعث ایجاد نگرش منفی در افراد نسبت به خود، هویت و همچنین کاهش میزان مشارکت آنها در مراقبت از خود می شود. در صورتی که نگرش ها نسبت به مراقبت از بیمار سالمند منفی باشد در کیفیت، نوع مراقبت، مدت بستری، میزان مرگ و میر، ترک کار و انگیزه فرد به ادامه روند درمان تأثیرات بسویی خواهد گذاشت (8). نکته مهم در نوع نگرش به سالمندی این است که تحقیقات جدید نشان داده است نگرش مثبت، حتی می تواند احتمال ابتلا به بیماری هایی مانند زوال عقل را در سالمندان کاهش دهد و از طرفی نگرشهای منفی موجب عدم مشارکت در تصمیم گیری ها، عدم تکریم به سالمند، کاهش عزت نفس و رفتارهای توهین آمیز به افراد سالمند می شود بنابراین، با شناخت فاکتورهای تأثیر گذار بر نگرش نسبت به سالمندی میتواند اطلاعاتی جهت بهبود نگرش بدست آورد (9).

عوامل زیادی ممکن است روی نگرش های کارکنان مراقبت های بهداشتی در ارتباط با افراد سالمند تاثیر بگذارد که شامل سن، جنس، تحصیلات، ارتباط با سالمندان شاداب، محل کار و اجتماعی شدن حرفه ای می باشد (10). علاوه بر این نژاد و قومیت نیز از عوامل موثر نگرش به سالمندی است؛ ثناگو و همکاران نشان دادند که از نظر نگرش به سالمندان در بین قومیت ها، ترکمن ها نظر مثبت تری داشتند که علت آن را می توان پایبند بودن بیش تر این قوم به سنت ها و اعتقادات خود و تدلوم زندگی در خانواده های بزرگ دانست (11). هوش اخلاقی و نوع دوستی از مهم ترین عوامل تأثیر گذار بر رفتار انسان ها است و با نگرش پرستاران نسبت به رعایت حقوق بیماران رابطه دارد. نوع دوستی فرایندی است که حتی در سخت ترین شرایط باعث بهبودی خدمات پرستاری نسبت به بیماران می شود (12). با توجه به این که عملکرد اخلاقی پرستاران نقش مهمی در رابطه با کیفیت مراقبت ارائه شده، بهبودی بیماران و هم چنین دستیابی به اهداف سلامتی دارد، توجه به ابعاد هوش اخلاقی در پرستاران به عنوان یک راهنمای اخلاقی برای عملکرد آن ها از اهمیت خاصی برخوردار است و می تواند در نگرش و دیدگاه آن ها نسبت به رعایت موازین اخلاقی در عملکردشان مهم باشد (13). رضایت از زندگی می تواند نقش موثری را در رضایت شغلی پرستاران داشته باشد (14). رضایت از زندگی در پرستاران، یکی از مهمترین عوامل در ارائه بهتر خدمات پرستاری به بیماران می باشد که با سلامت روانی آنها ارتباط دارد. احساس نارضایتی از زندگی در پرستاران می تواند به گونه ای منفی بر سطح رضایت شغلی و

نحوه کیفیت مراقبت از بیمار تاثیر گذاشته و به اقامت طولانی مدت در بیمارستان ها و افزایش هزینه ها منجرشود (15). پرستاران، از جمله افرادی هستند که به طور مستقیم با تمامی اقشار اجتماع در ارتباط اند و مشکلات مردم را از نزدیک لمس می کنند. این ارتباط تنگاتنگ، مسئولیت خطیر آن ها را در قبال سلامت افراد دو چندان می کند (16). پرستاران به دلیل نوبت های کاری طولانی و خستگی های ناشی از آن همیشه مستعد تهدید سلامتی در ابعاد مختلف هستند. پرستارانی که از سلامت عمومی خوب برخوردار نیستند؛ قادر نخواهند بود تا مراقبت های خوبی نظیر حمایت های فیزیکی و روانی از بیماران به عمل آورند که این امر خطر بروز اشتباهات و حوادث شغلی را بالا می برد و در نهایت پیامد آن متوجه بیمار و پرستار می شود (17).

و با توجه به اینکه نگرش پرستاران نسبت به مراقبت از سالمندان در جوامع مختلف به علل متغیرهای فرهنگی و ساختار اجتماعی متفاوت می باشد و مطالعات مختلف تنها به بررسی نگرش به سالمندان پرداخته اند و در این خصوص نتایج متناقض بدست آورده اند. این مطالعه سعی دارد با بررسی عوامل احتمالی مرتبط با نگرش پرستاران قادر به پیش بینی مواردی که با نگرش مرتبط هستند راهکارهایی را برای بهبود نگرش پرستاران به سالمندان ارائه دهد تا مراقبت هر چه موثرتر از ایشان فراهم گردد، لذا پژوهشگران این مطالعه بر آن هستند عوامل مرتبط با نگرش پرستاران نسبت به مراقبت از سالمندان بیمار و نقش پیشگویی کنندگی نوع دوستی، هوش اخلاقی، رضایت از زندگی و سلامت عمومی در بیمارستان های شهر سبزوار بررسی کنند.

روش ها

در این مطالعه توصیفی- تحلیلی، 270 پرستار شاغل در بیمارستان های شهر سبزوار در سال 1398-1399 انتخاب شدند، با توجه به پائین ترین ضرایب همبستگی مشاهده شده در مطالعات گذشته حجم نمونه (18) با استفاده از فرمول کوکران برای

مطالعات همبستگی $n = \frac{(Z_{1-\frac{\alpha}{2}} + Z_{1-\beta})^2}{(\omega)^2} + 3$ با در نظر گرفتن 95 درصد اطمینان و 80 درصد توان آزمون حجم نمونه 225

برآورد شد که با در نظر گرفتن 20 درصد ریزش احتمالی در مجموع تعداد 270 نفر به عنوان مشارکت کننده در نظر گرفته شد. به دلیل ناکامل بودن پرسشنامه ها و عدم پاسخ گویی به ده درصد سوالات، تعداد 5 پرسشنامه از مطالعه کنار گذاشته شد و 265 نفر در مطالعه باقی ماند و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

بر اساس معیارهای ورود و خروج پژوهش، نمونه ها به روش تصادفی طبقه ای متناسب با حجم از پرستاران بیمارستان های شهر سبزوار به عنوان نمونه انتخاب شدند. به طوری که در ابتدا لیستی از تمام پرستاران بیمارستان های چشمپیه، واسعی و امداد که شرایط ورود به مطالعه را داشتند تهیه شد و بعد به روش سهمیه ای سهم پرستاران هر بیمارستان مشخص شد و از بین پرستاران هر بیمارستان با روش تصادفی سیستمیک نمونه ها مشخص شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل داشتن حداقل مدرک کارشناسی پرستاری و تمام پرستاران به جز پرستاران بخش های نوزادان و اطفال و زنان و زایمان بود. معیار خروج عدم پاسخ گویی به بیشتر از 5٪ سوالات پرسشنامه ها و عدم تمایل به ادامه شرکت در مطالعه در نظر گرفته شد.

داده های این مطالعه با استفاده از پرسشنامه گردآوری شد، بخش اول پرسش نامه شامل سوالات دموگرافیک و زمینه ای (سن، جنس، تحصیلات، تاهل، سابقه خدمت، بخش محل خدمت و سابقه ی زندگی با سالمند) و بخش دوم شامل پرسشنامه های

مقیاس نگرش به سالمندان کوگان، هوش اخلاقی لنینک وکیل (2005)، نوع دوستی کارلو، رضایت از زندگی داینر و سلامت عمومی بود.

پرسش نامه ی نگرش به سالمندان کوگان شامل 34 سوال (17 سوال نگرش مثبت و 17 سوال نگرش منفی) بود که نگرش فرد پاسخگو را با مقیاس لیکرت 7 درجه ای (کاملاً مخالفم نمره یک و کاملاً موافقم نمره هفت) می سنجد. در مطالعه رژه و همکاران روایی و پایایی این ابزار مورد سنجش قرار گرفته و ضریب آلفای کرونباخ در نسخه ایرانی این ابزار برای کل مقیاس 0/83 گزارش شده است (19). در این مطالعه میزان پایایی 0.78 گزارش شد.

پرسشنامه هوش اخلاقی لنینک و کیل شامل چهار خرده مقیاس (درستکاری، بخشش، مسوولیت پذیری و داسوزی می باشد که کمترین نمره خرده مقیاس درستکاری، بخشش، مسوولیت پذیری و داسوزی به ترتیب 16، 12، 8 و 4 و بیش ترین نمره خرده مقیاس درستکاری، بخشش، مسوولیت پذیری و داسوزی 80، 60، 40 و 20 می باشد در مجموع در کل امتیازی بین 40-200 کسب می شود. پس از محاسبه امتیازها، آن ها به امتیازی بین 20-100 تبدیل می شود در نهایت میانگین امتیاز 100-90 معادل عالی، 89-80 معادل خیلی خوب، 79-70 معادل خوب و 69 و کمتر از آن معادل ضعیف ارزیابی می شود. محمدی و همکاران روایی و پایایی این پرسشنامه را در حرفه پرستاری مورد بررسی قرار داده و به ترتیب 0/85 و 0/87 برآورد کردند (20). در این مطالعه پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب همبستگی درونی 0/87 محاسبه شد.

مقیاس نوع دوستی در پرسشنامه گرایش های اجتماعی تجدید نظر شده کارلو شامل 8 سوال می باشد. منظور از نمره نوع دوستی در پژوهش حاضر نمره ای است که فرد به سوالات (1-3-4-13-16-20-23-24) پرسشنامه گرایش های اجتماعی تجدید نظر شده کارلو می دهد. حد پایین نمره 8 و حد بالای نمره 40 می باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 8 تا 16 باشد میزان این متغیر در این جامعه ضعیف است. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 16 تا 24 باشد میزان این متغیر در این جامعه متوسط است. در صورتی که نمرات پرسشنامه بالاتر از 24 باشد میزان این متغیر در این جامعه بسیار خوب است (21). محمودی و همکاران روایی و پایایی این پرسشنامه را در حرفه پرستاری مورد بررسی قرار داده و پایایی آن را 0/69 برآورد کردند (22). میزان پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ در این مطالعه 0.75 بدست آمد.

پرسش نامه رضایت از زندگی داینر شامل 5 سوال می باشد. این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً مخالفم؛ 1؛ مخالفم؛ 2؛ نظری ندارم؛ 3؛ موافقم؛ 4؛ کاملاً موافقم؛ 5) می باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 5 تا 10 باشد، میزان رضایت از زندگی در این جامعه ضعیف می باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 10 تا 15 باشد، میزان رضایت از زندگی در سطح متوسطی می باشد. در صورتی که نمرات بالای 15 باشد، میزان رضایت از زندگی بسیار خوب می باشد. در ایران پایایی مقیاس رضایت از زندگی از روش الفای کرونباخ 0/83 و با روش بارآمیزی 0/69 به دست آمد. روایی سازه مقیاس رضایت از زندگی از طریق روایی همگرا با استفاده از فهرست شادکامی آکسفورد و فهرست افسردگی بک برآورد شد. این مقیاس همبستگی مثبت با فهرست شادکامی آکسفورد و همبستگی منفی با فهرست افسردگی بک نشان داد (23، 24). پایایی این پرسشنامه در مطالعه حاضر 0.7 با استفاده از روش همسانی درونی آلفای کرونباخ بدست آمد.

پرسش نامه سلامت عمومی حاوی 28 سوال می باشد. در این پرسشنامه سئوالات 7-1 مربوط به مقیاس علائم جسمانی و وضعیت سلامت عمومی می باشد. از سوال 8-14 مربوط به مقیاس اضطراب، از سئوال 15 تا 21 مربوط به مقیاس اختلال عملکرد اجتماعی، و سئوالات 22-28 نیز مربوط به مقیاس افسردگی می باشند. نمره پایین نشان دهنده سلامتی و نمره بالا حاکی از اختلال است (25). پرسشنامه سلامت عمومی در پژوهش های مختلف مورد استفاده قرار گرفته و روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفته است. در تحقیق حاضر نیز ضریب پایایی کلی این پرسشنامه 0/76 بدست آمد.

شیوه گرد آوری اطلاعات به این ترتیب بود که پژوهشگر با تایید کمیته اخلاق و کسب معرفی نامه تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار و کسب موافقت ایشان، با رعایت ملاحظات اخلاقی و توضیح هدف و نحوه اجرای پژوهش به مسئولین بخش های بیمارستان های سبزوار، نمونه گیری شروع شد و پژوهشگر به صورت حضوری به مراکز رفته و پس از تشریح اهداف و ماهیت پژوهش به افراد و اخذ رضایت آگاهانه از آن ها، به کلیه افراد شرکت کننده اطمینان داده شد که اطلاعات کسب شده محرمانه باقی خواهد ماند. با توجه با اینکه زمان نمونه گیری که همزمان با شیوع بیماری کووید 19 بود پژوهشگر پرتوکول های بهداشتی شامل پوشیدن ماسک سه لایه، دستکش لاتکس، و حفظ فاصله یک متر با مشارکت کنندگان را به منظور جلوگیری از عفونت رعایت کرد و پس از جمع آوری پرسشنامه ها آنها در یک پاکت مخصوص به مدت ده روز قرار داد. همچنین بعد از جمع آوری پرسشنامه ها دست های خود را برای جلوگیری از انتقال عفونت به مدت 20 ثانیه با آب و صابون شستشو داد. جمع آوری اطلاعات به صورت گزارش دهی بود و پس از در اختیار قرار دادن پرسش نامه ها به پرستاران، از آن ها خواسته شد، در فرصت زمانی مناسب (در طی شیفت یا خارج از آن) که امکان پاسخ با دقت و در کمال آرامش وجود داشت، پرسش نامه هارا تکمیل نمایند. و فرصت زمانی سه روزه به این منظور به آن ها داده شد. آن دسته از پرستارانی که تمایل به شرکت در مطالعه را نداشتند یا پرسش نامه هارا به صورت ناقص پر کرده بودند از مطالعه خارج شدند. نمونه گیری از اوایل خرداد ماه تا اوایل تیر 1399 به طول انجامید.

پس از تکمیل و جمع آوری پرسش نامه ها اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی (شاخص میانگین، انحراف استاندارد و فراوانی) و آزمون های آماری استنباطی شامل تی مستقل، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند گانه گام به گام برای پیش بینی عوامل موثر بر نگرش سالمندان و آزمون کولموگروف و اسمیرنوف به منظور تعیین توزیع نرمال متغیرهای کمی با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه 16 انجام شد. میزان معنی داری آماری 0.05 در نظر گرفته شد.

یافته ها

تعداد کل پرستاران در بیمارستانهای سبزوار 920 نفر بود که از این تعداد 265 پرستار وارد مطالعه شد و اطلاعات آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بر اساس اطلاعات به دست آمده میانگین سن پرستاران شرکت کننده $33/10 \pm 7/17$ بود و این افراد در محدوده سنی 22 تا 56 سال قرار داشتند. از نظر جنسیت 72/1 درصد را زنان و 27/9 درصد را مردان تشکیل می دادند. اکثریت واحدهای پژوهش 211 نفر (79/6٪) را افراد متاهل تشکیل می دادند از نظر تحصیلات 95/5٪ واحدهای پژوهش کارشناسی و 4/5٪ کارشناسی ارشد داشتند (جدول یک). از نظر بخش محل خدمت 34/3 درصد از واحدهای پژوهش در اورژانس بیمارستان های سبزوار، 3 درصد در بخش مغزو اعصاب، 4/9 درصد در بخش اعصاب و روان، 4/9 درصد در بخش داخلی، 10/6 درصد در بخش آی سی یو، 3/4 درصد در بخش دیالیز، 1/1 درصد در بخش شیمی درمانی، 2/6 درصد در بخش جراحی مغزو اعصاب، 4/2 درصد در جراحی ارتوپدی، 3 درصد در جراحی عمومی، 7/9 درصد در جراحی ارتوپدی، 5/3 درصد در بخش قلب، 6/8 درصد در بخش سی سی یو، 2/6 درصد در بخش سوختگی، 3 درصد در بخش آی سی یو قلب باز، 2/3 درصد در بخش عفونی مشغول به کار بودند اکثریت واحدهای پژوهش 169 نفر (63/8٪) با فرد سالمند زندگی نمی کردند.

بر اساس یافته های پژوهش نمره نگرش پرستاران به طور میانگین $155/39 \pm 17/47$ و نمره آن ها بین 114 تا 199 متغیر بود. نمره رضایت از زندگی پرستاران به طور میانگین $16/84 \pm 3/90$ بود. نمره هوش اخلاقی پرستاران به طور میانگین $148/02 \pm 18/50$ بود. نمره نوع دوستی پرستاران به طور میانگین $25/52 \pm 5/67$ بود. نمره سلامت عمومی پرستاران به طور میانگین $26/03 \pm 11/62$ بود. آزمون های آماری اختلاف معنی داری را بین اطلاعات دموگرافیک (جنس، وضعیت تاهل، تحصیلات، زندگی با سالمند) و نگرش به سالمندان نشان نداد (جدول یک). ضریب همبستگی پیرسون ارتباط معنی داری بین سن، سابقه خدمت، هوش اخلاقی، رضایت از زندگی و نوع دوستی با نگرش به سالمندان را نشان داد ($P < 0.05$). (جدول دو).

جدول یک: ارتباط مشخصات جمعیت شناختی پرستاران با نمره نگرش آنان

متغیر	گروه	تعداد (درصد)	میانگین (انحراف معیار)	نمره کل نگرش پرستاران	نتایج آزمون
جنس	زن	191 (72%)	156/4 18±/6	154/97	df=263 t=830 p=0/523
	مرد	74 (28%)	±۹/۱۵۴ 17/1	156/47	
وضعیت تاهل	متاهل	211 (79%)	±۸/۱۵۲ 17/2	156/47	df= 263 t=0/453 p=0/502
	مجرد	54 (20%)	±۱/۱۵۶ 17/5	152/53	
تحصیلات	کارشناسی	253 (95%)	155/6 17±/4	155/63	df= 263 t=0/001 p=0/306
	کارشناسی ارشد	12 (0/5%)	±۳/۱۵۰ 19/01	150/33	
زندگی با سالمند	بلی	96 (36%)	±۳/۱۵۱ 15/9	151/31	df= 263 t=1/933 p=0/040
	خیر	169 (64%)	±۷/۱۵۷ 17/9	157/71	

جدول دو: ارتباط بین سن، سابقه خدمت، هوش اخلاقی، رضایت از زندگی و نوع دوستی با نگرش پرستاران به سالمندان

سن	-	265	±۱۰/۳۳ 7/17	155/39	r=0/115 p=0/062
سابقه خدمت	-	265	±۱۲/۸ 6/23	155/39	r=0/094 p=0/127
هوش اخلاقی	-	265	18/50 ±۰۲/۱۴۸	155/39	r=0/280 p=0/001
نوع دوستی	-	265	±۵۲/۲۵ 5/67	155/39	r=0/163 p=0/008
رضایت از زندگی	-	265	16/84± 3/90	155/39	r=0/133 p=0/030
سلامت عمومی	-	265	26/03± 11/62	155/39	r= -0/106 p=0/085

به منظور تعیین سهم اختصاصی هر یک از عوامل هوش اخلاقی، نوع دوستی، رضایت از زندگی و سابقه زندگی با سالمند در پیش بینی نگرش پرستاران به سالمندان از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده شد. روش گام به گام به

دلیل اینکه متغیرها هم به روش فوروارد و هم به روش بک وارد بررسی می شوند روش مناسبتری می باشد. ابتدا پیش فرض های تحلیل رگرسیون مورد بررسی قرار گرفته شد. متغیرها در سطح سنجش فاصله ای بودند و توزیع متغیرها نرمال بود. تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که متغیر های هوش اخلاقی، نوع دوستی و زندگی با سالمند پیشگویی کننده های قوی تری نسبت به سایر متغیرها در نگرش پرستاران می باشند. نتایج نشان می دهد با ثابت در نظر گرفتن اثر متغیرهای دیگر، با افزایش هر واحد به نمره رضایت از زندگی، نگرش پرستاران 0/5 نمره افزایش می یابد. نتایج نشان داد تاثیر نوع دوستی در پیشگویی نمره نگرش پرستاران 2 درصد می باشد بطوریکه که با ثابت در نظر گرفتن اثر متغیرهای دیگر، با افزایش هر واحد به نمره نوع دوستی، نگرش پرستاران 0/5 نمره افزایش می یابد. علاوه بر این نتایج نشان داد با ثابت در نظر گرفتن اثر متغیرهای دیگر، تاثیر هوش اخلاقی در پیشگویی نمره نگرش پرستاران 7 درصد می باشد بطوریکه که با افزایش هر واحد به نمره هوش اخلاقی، نگرش پرستاران در ارتباط با تبعیض سنی بیماران 0/2 نمره افزایش می یابد.

نتایج نشان می دهد با ثابت در نظر گرفتن اثر متغیرهای دیگر، تاثیر زندگی با سالمند در پیشگویی نمره نگرش پرستاران 3 درصد می باشد و ارتباط معنی دار مثبت بین زندگی با سالمند و نگرش پرستاران وجود دارد بطوریکه که با داشتن سابقه زندگی با سالمند، نمره نگرش پرستاران در ارتباط با تبعیض سنی بیماران 6/3 افزایش می یابد. (جدول سه)

جدول سه: تعیین ارتباط میانگین نمره نگرش پرستاران به سالمندان با متغیر های رضایت از زندگی، هوش اخلاقی، نوع

دوستی و سابقه زندگی با سالمند با آزمون چند متغیره رگرسیون خطی

متغیر	ضریب رگرسیون	خطای معیار	ضریب رگرسیون استاندارد شده	P	
				فاصله اطمینان	کران بالا / کران پایین
رضایت از زندگی	0/598	0/274	0/133	0/030	0/147 / 0/936
هوش اخلاقی	0/264	0/056	0/28	0/001	0/167 / 0/333
نوع دوستی	0/502	0/187	0/163	0/008	1/35 / 6/68
سابقه زندگی با سالمند	6/398	2/202	0/176	0/004	2/856 / 11/173

بحث

این مطالعه با هدف کلی تعیین عوامل موثر بر نگرش پرستاران نسبت به مراقبت از سالمندان بیمار و نقش پیشگویی کنندگی نوع دوستی، هوش اخلاقی، رضایت از زندگی و سلامت عمومی در بیمارستان های شهر سبزوار انجام گردید. تمام واحدهای پژوهش نگرش مثبتی نسبت به سالمندان داشتند که با نتایج مطالعه ارتیشه دار و همکاران (26)، ادیلی و همکاران (27) همسو می باشد. در مطالعه همدانی زاده و همکاران نگرش پرستاران نسبت به سالمندان خنثی بود (28). نتایج مطالعه منصوری آرانی و همکاران نشان داد که 54/3 درصد از پرستاران نگرش منفی و 45/7 درصد نگرش مثبتی نسبت به سالمندی دارند (29).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بین سن و نگرش پرستاران در ارتباط با تبعیض سنی بیماران ارتباط معنی داری وجود ندارد که با مطالعه شرفی و همکاران (30) و قلی زاده و همکاران (31) همسو و با مطالعه سودرهمان و همکاران (32) مغایر بود شاید علت این عدم همخوانی، نمونه های مورد مطالعه سودرهمان و همکاران باشد که دانشجویان پرستاری در سطوح مختلف تحصیلی بودند که هنوز آشنایی کامل با شرایط طبیعی و مراقبتی سالمندان را نداشتند. نتایج مطالعه نشان داد که نمره نگرش در پرستاران مرد بیش تر از پرستاران زن بود و بین نمرات نگرش پرستاران با جنس ارتباط معنی داری وجود نداشت. که با نتایج مطالعه ارتیشه دار و همکاران همسو و با نتایج مطالعه منصوری آرانی مغایر بود (26, 29). نتایج نشان داد که نمره نگرش به مراقبت سالمندان در پرستاران متأهل بیش تر از پرستاران مجرد بوده و با این وجود ارتباط معنی داری وجود نداشت که با نتایج مطالعه شرفی و همکاران همسو بود (30)، شاید بتوان آن را به توجه بیشتر به سالمندان پس از ازدواج نسبت داد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بین تحصیلات و نگرش پرستاران ارتباط معنی داری وجود ندارد که با نتایج مطالعه شرفی و همکاران و ارتیشه دار و همکاران همسو بود (26, 30) مطالعه ثناگو و همکاران ارتباط معنی داری را تحصیلات و نوع نگرش مردم گلستان به سالمندی نشان داد (11)، اگرچه این ارتباط معکوس بود و هرچه تحصیلات واحد های پژوهش بالاتر می رفت نگرش منفی تر می شد. اختلاف یافته ی ثناگو با مطالعه حاضر می تواند به تفاوت واحدهای های پژوهش این دو مطالعه که در مطالعه ثناگو نگرش مردم عادی و در مطالعه حاضر نگرش پرستاران مورد بررسی قرار گرفت، بر می گردد. نتایج نشان داد که بین نمرات نگرش پرستاران با بخش محل خدمت و سابقه خدمت ارتباط معنی داری وجود ندارد که با نتایج مطالعه ارتیشه دار و همکاران هم خوانی دارد (26).

نتایج مطالعه نشان داد که بین نمرات نگرش پرستاران با سابقه زندگی با فرد سالمند ارتباط معنی داری وجود داشت. پرستارانی که با فرد سالمند زندگی می کردند نگرش مثبت تری در مقایسه با افرادی که با فرد سالمند زندگی می کردند داشتند. در مطالعه همدانی زاده و همکاران افرادی که دور از والدین خود زندگی می کردند درصد بالاتری از نگرش مثبت را داشتند (28) که با نتایج مطالعه حاضر همسو بود. در راستای نتایج مطالعه در مطالعه حسینی سرشت و همکاران ارتباط معنی داری را بین نگرش مثبت نسبت به بیمار سالمند و حضور فرد سالمند در خانواده نشان داد (33). شاید بتوان اینگونه بیان کرد داشتن فرد سالمند در خانه، از جمله ارزش های آن خانواده محسوب می شود و تاثیر مثبتی بر نگرش فرزندان آن خانواده دارد.

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان می دهد که عوامل هوش اخلاقی، نوع دوستی و رضایت از زندگی از تبیین کننده های نگرش پرستاران به سالمندان می باشد. مطالعه نشان می دهد که بین نمرات نگرش پرستاران با نمره هوش اخلاقی ارتباط معنی داری وجود دارد. در این راستا ستوده و همکاران نشان دادند که ارتباط مثبتی بین هوش اخلاقی و سلامت روان پرستاران وجود دارد و سلامت روان باعث بهبود عملکردشان می شود (34). علاوه بر این محمدی و همکاران نشان دادند که ارتباط قوی بین هوش اخلاقی و کیفیت زندگی کاری و شخصی پرستاران وجود دارد (35). همچنین در این زمینه نتایج مطالعه محمودی

و همکاران نشان داد که بین متغیر هوش اخلاقی و نگرش پرستاران نسبت به رعایت حقوق بیماران رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد (12) که با نتایج مطالعه حاضر همسو می باشد. هوش اخلاقی در نگرش پرستاران نسبت به رعایت موازین اخلاقی در عملکردشان مهم می باشد.

نتایج مطالعه نشان می دهد که بین نمرات نگرش پرستاران با رضایت از زندگی و نوع دوستی ارتباط معنی داری وجود دارد. در تایید این نتایج علوی و همکاران نوع دوستی را یکی از جنبه های مراقبت کارآمد پرستاری ذکر کرده اند (36). در این راستا والدروات و همکاران بیان کردند که نوع دوستی پرستاران را قادر می سازد شرایط سخت را تحمل کنند و به آنان انگیزه می دهد تا ایثار کنند و بهترین کارها را برای بیماران انجام دهند خصوصاً برای بیمارانی که توانایی مراقبت از خود را ندارند (37). نتایج مطالعه محمودی و همکاران نشان داد که بین متغیر نوع دوستی و نگرش پرستاران نسبت به رعایت حقوق بیماران رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد که با نتایج مطالعه حاضر همسو بود (12). حس نوع دوستی در افزایش نگرش پرستاران نسبت به رعایت حقوق بیماران تاثیر بسزایی دارد.

در راستای پیش بینی کنندگی رضایت از زندگی و رضایت شغلی نصرآبادی و همکاران بیان کردند که جوهره رضایت شغلی در پرستاران ایرانی نوع دوستی می باشد. رضایت شغلی ناشی از نوع دوستی به عنوان یک حس خوشایند همراه با لذت ناشی از پاسخگویی به نیازهای بیمار که پرستاران مشتاقانه این کار را انجام می دهد. در این صورت تعهد حرفه ای پرستار حمایت از بیمار می باشد (38).

محدودیت ها

در زمینه محدودیت مطالعه می توان به این نکته اشاره کرد که مطالعه فقط در سبزوار انجام شده و جهت تعمیم هر چه بیش تر نتایج نیاز به انجام مطالعه در سطح استان می باشد. با توجه به حجم کار پرستاران شاغل در بیمارستان های سبزوار و نداشتن زمان کافی جهت پرکردن پرسشنامه از محدودیت های پژوهش بود که با انتخاب زمان مناسب و دادن فرصت این محدودیت به طور نسبی کنترل شد. از مشکلات پژوهش می توان به انجام مطالعه در زمان شیوع بیماری کرونا اشاره کرد که پرستاران دچار استرس و فشار روانی بیش تری نسبت به قبل از شیوع این بیماری بودند.

نتیجه گیری

از آنجا که نگرش پرستاران به مراقبت از سالمندان با هوش اخلاقی، نوع دوستی و رضایت از زندگی قابل پیش بینی می باشد. به نظر می رسد ارزیابی این خصایص در پرستارانی که به ارائه خدمات به سالمندان مشغول هستند می تواند نگرش آنان را مثبت کند و از پدیده هایی مانند تبعیض سنی جلوگیری به عمل آورد. با توجه به نگرش مثبت پرستاران به نظر می رسد انجام مداخلاتی در جهت تقویت و حفظ نگرش مثبت فعلی در راستای ارائه خدمات مراقبتی به سالمندان از طریق ارائه بازخوردهای مناسب به پرستاران شاغل و همچنین ارائه آموزش های ویژه ی افراد سالمند به آنان در این راستا سودمند واقع شود. عوامل بررسی شده هوش اخلاقی، رضایت از زندگی، نوع دوستی و زندگی با سالمند، ارتباط معنی داری با نگرش پرستاران به سالمندان داشتند، لیکن پیشگویی کننده های قوی برای نگرش به سالمندی نبودند چرا که تنها 25 درصد از عوامل مرتبط با نگرش پرستاران به سالمندان را پیش بینی می کردند و این نشان می دهد عوامل متعدد دیگری ممکن است در این زمینه نقش داشته باشد لذا توصیه می شود عوامل دیگری علاوه بر این موارد و مشخصات دموگرافیک بر نگرش پرستاران به سالمندی مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به نتایج مطالعه، می توان به سیاست گذاران در هنگام جذب پرستاران پیشنهاد کرد در استخدام پرستاران، برای کار در مراکز سالمندان و بخش های بیمارستان که غالباً سالمندان در آن بستری می باشند می توانند معیارهای هوش اخلاقی، نوع دوستی، رضایت از زندگی مورد نظر قرار دهند تا پرستاران با نگرش بهتر به سالمندان استخدام نمایند.

تشکر و قدردانی

این مقاله نتیجه طرح پایان نامه با کد اخلاق IR.MEDSAB.REC.1398.114 در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار می باشد. از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار که اعتبار مالی مطالعه را فراهم کرد تشکر و قدردانی می شود. همچنین از مرکز تحقیقات توسعه بالینی بیمارستان واسعی و تمام پرستارانی که نهایت همکاری را در جهت پرکردن پرسش نامه داشتند و سرپرستاران گرامی بیمارستان های سبزوار صمیمانه تقدیر می گردد.

نسخه پذیرفته شده پیش از انتشار

References:

- .1 Arab M, Mohammadalizade S, Haghdoost A. Staff nurses knowledge of aging process and their attitude toward elder people. *Iran Journal of Nursing*. 2008;21(55):19-27.
- .2 Doherty M, Mitchell EA, O'Neill S. Attitudes of Healthcare Workers towards Older People in a Rural Population: A Survey Using the Kogan Scale. *Nursing Research and Practice*. 2011;2011:352627.
- .3 São José JMS, Amado CAF, Ilinca S, Buttigieg SC, Taghizadeh Larsson A. Ageism in health care: a systematic review of operational definitions and inductive conceptualizations. *The Gerontologist*. 2019;59(2):e98-e108.
- .4 Soleimaninejad A, Abolfathi Momtaz Y, Taheri Tanjani P. The Relationship between Gender and Attitudes toward Older Adults among Medical Science Students of Tehran City University. *JNKUMS*. 2018;10(3):21-8.
- .5 Mohammadi MM, Esmaeilvand M. Attitudes toward caring of the elderly from the perspective of nursing and midwifery students in Kermanshah Province in 2015. *Iranian Journal of Ageing*. 2017;11(4):476-83.
- .6 Allen JO. Ageism as a risk factor for chronic disease. *The Gerontologist*. 2015;56(4):610-4.
- .7 São José JMS, Amado CAF, Ilinca S, Buttigieg SC, Taghizadeh Larsson A. Ageism in health care: a systematic review of operational definitions and inductive conceptualizations. *The Gerontologist*. 2017;59(2):e98-e108.
- .8 Mehri S, Hosseini MA, Fallahi-Khoshknab M, Mohammadi Shahbelaghi F, Akbari Zardkhaneh S. Clarification of Ageism in the Care System. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. 2020;15(1):27-14.
- .9 Soleimaninejad A, Abolfathi Momtaz Y, Taheri Tanjani P. The Relationship between Gender and Attitudes toward Older Adults among Medical Science Students of Tehran City University. *Journal of North Khorasan University of Medical Sciences*. 2018;10(3):21-8.
- .10 Doherty M, Mitchell EA, O'Neill S. Attitudes of healthcare workers towards older people in a rural population: A survey using the Kogan Scale. *Nursing research and practice*. 2011;2011.
- .11 Sanagoo A, Bazayr A, Chehrehgoshia M, Gharanjic S, Noroozi M, Pakravan Far S. People attitude toward elderly in Golestan province, 2009. *JGBFNM*. 2012;8(2):24-9.
- .12 Ghaffari M. The Relationship Moral Intelligence and altruism with nurses Attitude to the rights of patients. *Journal of Nursing Education*. 2016;5(2):49-56.
- .13 Khajavi Z, Vaezzadeh N, Mousavinasab SN, Azimi Lolaty H. Relationship between Ethical Intelligence and Professional Behavior in Nurses. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*. 2020;30(185):86-95.
- .14 Hosainabadi Z, Veisani Y, Hosainabadi P, Mohamadian F. Relationship between quality of life and job satisfaction in staffs of Ilam University of Medical Sciences. *Journal of Preventive Medicine*. 2018;5(1):12-9.
- .15 Stenhagen M, Ekström H, Nordell E, Elmståhl S. Accidental falls, health-related quality of life and life satisfaction: a prospective study of the general elderly population. *Archives of gerontology and geriatrics*. 2014;58(1):95-100.
- .16 Khamisa N, Oldenburg B, Peltzer K, Ilic D. Work Related Stress, Burnout, Job Satisfaction and General Health of Nurses. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2015;12(1):652-66.
- .17 Alizadeh H, Jabbarzadeh S, Mahmoudi Z, Ara F. Comparative Analysis of General Health and Life Satisfaction among Special and General Wards. *Iran Journal of Nursing*. 201.80-9:(105)30;7
- .18 Artishedar A, Agha Jamaat M, Ghahremani Z. Attitudes toward Elderly among Nurses working in Medical-Surgical Wards in Zanjan hospitals, 2012. *Preventive Care in Nursing and Midwifery Journal*. 2015;4(2):81-90.
- .19 Rejeh N, HERAVI-KARIMOOL M, Montazeri A, Foroughan M, Vaismoradi M. Psychometric properties of the Iranian version of the Kogan's attitudes toward older people scale. *Japan Journal of Nursing Science*. 2012;9(2):216-22.
- .20 Mohammadi S, Nakhaei N, Borhani F, Roshanzadeh M. Moral intelligence in nursing: a cross-sectional study in East of Iran. *Medical Ethics and History of Medicine*. 2013;6(5):57-66.

- .21 Kajbaaf M, Sajadian I, Nouri A. Surveying factor structure, validity and rating scale of favourable social trends among students. *Journal of Applied Society*. 2010;38(2):101-18.
- .22 Mahmoodi A, Khani L, Ghaffari M. The relationship between moral intelligence and altruism with nurses' attitudes to rights of patients. *Journal of Nursing Education*. 2016;5(2):49-56.
- .23 Mostafaei A, Ghaderi D. Relationship between emotional intelligence and psychological capital with life satisfaction in elderly. *Journal of Gerontology*. 2019;3(3):51-8.
- .24 Bayani AA, Koocheky AM, Goodarzi H. The reliability and validity of the satisfaction with life scale. *Journal of Iranian psychologists*. 2007;3(11):259-60.
- .25 Taghavi S. Validity and reliability of the general health questionnaire (GHQ-28) in college students of Shiraz University. *Journal of psychology*. 2002;5(4):381-98.
- .26 Artishedar A, Agha Jamaat M, Ghahremani Z. Attitudes toward Elderly among Nurses working in Medical-Surgical Wards in Zanjan hospitals, 2012. *Preventive Care in Nursing & Midwifery Journal*. 2015;4(2):81-90.
- .27 Adibelli D, Kılıç D. Difficulties experienced by nurses in older patient care and their attitudes toward the older patients. *Nurse education today*. 2013;33(9):1074-8.
- .28 Hamedanizadeh F, Motahedian Tabrizi E, Sarhangi F, Zigheymat F. A study of attitude among nurses to nursing care of old patients. *KOWSAR MEDICAL JOURNAL*. 2008;13(2):253-8.
- .29 Arani MM, Aazami S, Azami M, Borji M. Assessing attitudes toward elderly among nurses working in the city of Ilam. *International journal of nursing sciences*. 2017;4(3):311-3.
- .30 Sharafi H, Khonji A, Rooshenas Z, Rezaei F. The attitude of nurses working in educational hospitals of Bandar Abbas University of Medical Sciences toward the Elderly-2017. *Journal of Development Strategies in Medical Education*. 2018;5(1):34-41.
- .31 Gholizadeh A, Jafar Jalal E, Haghani H. Attitude of Nurses toward the Care of Elderly Patients with Delirium and the Influential Factors in the Teaching Hospitals Affiliated to Iran University of Medical Sciences (2017). *Iran Journal of Nursing*. 2018;31(114):49-64.
- .32 Söderhamn O, Lindencrona C, Ek A-C. Ability for self-care among home dwelling elderly people in a health district in Sweden. *International Journal of Nursing Studies*. 2000;37(4):361-8.
- .33 Hosseini Seresht A, Nasiri Ziba F, Kermani A, Hosseini F. Assessment of Nursing Students and Clinical Nurses' Attitude Toward Elderly Care. *Iran Journal of Nursing*. 2006;19(45):57-67.
- .34 Sotoodeh H, Shakerinia J, Kheyrafi M, Dargahi S, Ghasemi Jobaneh R. Surveying the relationship between spiritual and moral intelligence and the psychological well-being of nurses. *Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2016;9(1):63-73.
- .35 Mohamadi J, Ghazanfari F, Azizi A. Relationship between moral intelligence and nurses' quality of work life. *Iran Journal of Nursing*. 2014;27(90):54-64.
- .36 Alavi A, Zargham-Boroujeni A, Yousefy A, Bahrami M. Altruism, the values dimension of caring self-efficacy concept in Iranian pediatric nurses. *Journal of education and health promotion*. 2017;6:8. doi: 10.4103/jehp.jehp_142_14.
- .37 van der Wath A, van Wyk N. A hermeneutic literature review to conceptualise altruism as a value in nursing. *Scandinavian journal of caring sciences*. 2020;34(3):575-84.
- .38 Nasrabadi AN, Forooshani ZSD, Rafiee F. Altruism the essence of the Iranian nurses' job satisfaction: a qualitative study. *Global journal of health science*. 2016;8(8):13.